

„Nu, gospod oče, po tvojem naj se zgodi, Zaporožci tebe poslušajo. Vzemí, Peter, hleb in sol a pojdimó k Tekeli-ju v gostijo. Nu, batjko, gospodine pomagaj, a daj nam dobri čas; hleb, batjko položi a najprej govori za nas; kajti z bojem nič ne dokazemo, moramo ravnati z dobro voljo. Pojdimó, poklonimo se a začnimo o reči govoriti“. Hleb in sol je Tekeli sprejel, a začel nas je gostiti, a ko se je dosti napasel, začel nas je k sebi prositi. Oj naš Peter košovi imá svoje navade; šel je generala k sebi pozvat, da bi okusil kozáški obed. Pojedel je Tekeli obed burlacki, vse mu je dišalo, potem pa se je po kozáški napil vina in medice. Oj, šel je Tekeli v svoj stan ter začel prevdarjati: kako bi iz početka ravnal in našo Sič napadel. Vže so vse naše palanke v Tekeli-jevih rokah, vže so vsi njegovi stani v naši Siči. Oj, prečital je Tekeli papir koševemu a pisarju od carovne, moramo iti na dvor, tjakaj na dvor stolice. Oj, začeli so kozaci premišljati, kako bi Tekeli-ja za nos vodili; a potem so se odpravili k Tekeli-ju, da bi dal listek dela iskat (namreč dovoljenje iti iskat dela). Oj, napotili so se Zaporožci do Lame po zaslužkih, ukradli so se ubožici, samo bratom so dali vedeti. Ko pa se je Tekeli iztreznil, to zlodej vé, kje so vže bili! Oj, nesrečni se je užalil, da so ga za nas vodili. — Oj, življenje naše je vže minulo, življenje burlacko; ko bi se zopet vrnilo slavno življenje kozáško! Hej, bratje, vzemite v roke peska, a posejte ga; oj, takrat se zopet povrne, kedar ta pesek vzeleni!“ —

Domovina tovarišev je bila razdeljena mej guberniji novorusko in azovsko, Sič razdejana, razun kapelice na pokopališču. En del Zaporožcev je vstopilo mej rusko vojsko, drugi del je odplaval (5000) v bulgarsko Dobričo, kjer jim je turška vlada odkazala selišča okoli Babadaga, Črne Vode, i. d. Ostalim Zaporožcem, kojih starašine so bili odpeljani v Petrograd, bila je podeljena l. 1792 dežela mej Kubanjem in azovskim morjem, kjer so se naselili pod imenom „Črnomorskih kozakov“. Turški kozaci so se vrnili z dovoljenjem cara Nikolaja l. 1828. v Rusijo; a naselivši se v pobrežnih krajinah gubernije Jekaterinoslavske imenujejo se „Azovski kozaci“ Oboji kozaci pa so vže samo tovariši vojniško — poljedelski.

Oj, kako smo mi bojevali!
Tako več ne bodemo.
One sreče in radosti
Vendar ne pozabimo!

Ali je strah na svetu?

(Narodna drobtina; spisal Bukovski Tone.)

Če si vprašal rajkega Gorjančevega Matevža, ali je strah na svetu, dal ti ni samo kratek odgovor, da je, narveč vselej je dostavil še sledečo dogodbo iz lastnega življenja:

„Ko sem bil še mlad“, rekel je, „hodil sem rad po gostijah s svojo trompeto. Redko kje so opravili kako ženitovanje, da bi mene ne bilo zraven. Saj me je pa tudi vse rado imelo. Jezik sem imel, hvala Bogu! dober, da mi ni lahko kaka spodletela, in vsakemu sem se vedel odrezati, da je bilo veselje. Vedel sem mnogo šal, — to ti je lastnost, ki jo mora imeti vsak godec, če se hoče občinstvu prikupiti, samo piskanje ne zda

nič. — A vrh tega sem bil pa tudi srčen. Ne bi se bil bal niti medveda, niti Štempiharja. Vse tako mi je bilo za malo južino.

Strah me ni bilo nikoli. Hodil sem dostikrat o polnoči okoli pokopališča, pa nikoli me ni bilo groza. Da so strahovi na svetu, slišal sem že večkrat od svoje matere, pa nisem dokaj v nje veroval, ampak vselej sem rekel: pokazite mi straha, potem bom pa veroval, prej pa za ves svet ne. Naj so mi še toliko v ušesa trobili in me skuševali prepričati, da hodijo od ednajste do dvanajste ure zvečer duhovi po zemlji, nisem jim verjel, ampak ostal neveren Tomaž.

Pa nesreča je neki hotla, da so duhovi zvedli, da se jih jaz ne bojim in v nje ne verujem.

Kaj se mi zavolj tega prigodi? —

Nekega zimskega večera pred pustom grem iz gostije domu. Bilo je menda ravno v četrtek večer, kajti že stara pesem pravi:

Od pondeljka do četrta
Naša Micka je plesala,
Bila vedno na gostiji,
V petek pa je jokala.

Godcu torej ni zameriti, da gre najzadnji iz gostije, ker brez godeca bi Micka ne bila mogla plesati. Ali mar ni res? —

Na kratko jaz sem šel še le v četrtek nekoliko pred polnočjo domu. Ko grem nekaj časa gori navkreber, približam se Šimonovej kleti, kjer zdaj Zavinska Barba stanuje, tačas pa še ni nikdo tam prebival. Kar zagledam pred kletjo, kolikor sem pri mesečni svetlobi razločiti mogel, tri osebe. Te so se pogovarjale polglasno med sebo. Hencaj, si mislim, tukaj bom dobil pa še kaj mokrega na jezik; moram nekoliko hitreje stopati, da mi ne odidejo. Saj žejin sem bil že kot verna duša in en poliček bi ga bil kar v enem dušku spraznil. Klet je pa nekaj korakov od ceste oddaljena, zatorej jo zasučem čez travnik naravnost proti njej. — Pa glej mercino! — Kakor bi jih bil kdo naprosil, mi zginejo te osebe izpred oči. „Zdaj imaš pa figo Matevž“, si mislim, „ne pa poliček“. Kako so se ti pobrisali. Kaj je neki, da je Šimej tako skop postal in mi še kapljice vina ne privošči“. Zatorej začnem klicati: „Možje! kje ste pa? Zakaj se me tako bojite, saj ne pridem iz pekla, — me vendar poznate.“

Zdaj preneham nekoliko in poslušam, pa ničesar ni slišati. Še enkrat zakličem; — spet nobenega odgovora. — „To ne bo dobro, „si mislim“, to morajo biti kaki hudobni ljudje, morebiti celo tatovi“. „Dobro bi bilo“, rečem sam pri sebi, „da bi nekoliko okoli kleti pogledal, kam so se skrili in jih odpodil“. Iščem in stikam po vseh kotih, pa nikjer ni sluha ne duha.

„To niso bili ljudje“, jamem si misliti, „kam bodo pa tako naglo, kakor bi veter pihnil, zginili. Nihče drugi ni, kakor duhovi“, kajti zdaj je ravno tista ura, ko imajo „prosto“. Ozrem se še nekoliko okoli, potem me pa groza spreleti, lasje mi vstanejo ter privzdignejo zimski čamar pedenj viši, da bi mi bil skorej na tla padel; ko bi ga ne bil z rokama pritrdil.

„Zdaj boš pa letel Matevž“, rečem polglasno, in se spustim v dir, da se je vse za meno kadilo. Hvala Bogu, da nisem imel daleč do doma. Kakih petdeset dolgih stopinj navkreber je trebalo in stal sem pred domačim pragom.

Mati so bili v najboljšem spanju, ko stresem na vso moč vrata, da so skoraj iz zapahov padle. Klicati nisem mogel, ker sem bil preveč prestrašen in zbeگان;

Hitro mi pridejo odpirat, in jaz skočim v hišo, kakor bi mi bilo deset peklenškov za petami ter zaloputnem vrata za sabo. Mati prižgejo luč in ko me vidijo tako splašenega in zasopihanega, vprašajo me, kaj mi je. Dolgo nisem jim mogel ničesar odgovoriti. Še le čez dobro uro mi je nekoliko odleglo, in začel sem jim pripovedovati vse od konca do kraja.

„Vidiš Matevž“, so rekli, „zdaj boš veroval, da so strahovi na svetu?“

„Zdaj pa zdaj“, jim odgovorim.

In od tega časa trdno verujem v strahove; nikdo me ne bo več izneveril.

Tudi še moram omeniti, da sem tačas med svojim letanjem zgubil čamar in trompeto in ju še le drugi dan našel.

Naj mi še zdaj kdo reče, da ni strahu na svetu!

Hudič i Cigan.

(Iz gališke Rusije).

Star Cigan je šel služiti k hudiču a hudič mu pravi: „Dam ti, kar hočeš a bodeš mi samo drva i vodo nosil ter pod kottlom kuril“. — „Dobro!“ — I hudič mu je dal vedro ter rekel: „Idi i zajmi tam-le v vodnjaku vodé.“ — Cigan gré, zajme v vedro vodé ter ga vleče kviško. Pa ker je bil star, ga ni mogel izvleči ter je moral vodo zopet izliti, da ne bi se mu vedro v vodnjaku potopilo. Ali kaj hoče domu nesti? Pa zviti Cigan izdere iz plotu kol ter jame grebsti okoli vodnjaka, kot bi kopal. Hudič ga ni mogel pričakati z vodó a gré mu naproti: „Kaj pa delaš tu? zakaj mi nisi prinesel vode?“ — „Nu kaj! hočem cel vodnjak izkopati ter prinesiti tebi“. — „Pusti to, preveč bi utrudil, a preden bi mi prinesel vodé, bi mi zastonj drva gorela“. Potem je zajel vodé ter jo nesel sam. — I ko bi bil to vedel, bil bi jo že davno prinesel!“

Nekobart ga pošlje hudič v gozd po drva. Cigan gré, pa v gozdu ga vjame dež ter ga premoči skoz in skoz. Starega je zeblo ter ni mogel nabrati drv. A kaj stori? nalupil si je ličja, šel krog gozda ter jel vezati drevesa skupaj. Hudič čaka, ko pa Cigana ni mogel dočakati, šel je za njim: „Kaj pa počneš, prismoda?“ — „Kaj počnem! hočem ti prinesiti drv, zato povezujem ves gozd skupaj, da ne bi posameznih betev nosil“. — Hudič videti, da s Ciganom ne opravi nič, nabere drv ter gré domu. Potem gré starega hudiča vprašat svéta: „Najel sem si Cigana“, pravi, „a nevém, kaj hočem ž njim početi; mi smo precaj močni i izviti, pa on je še močnejši i zvitejši; družega ne kaže, nego ubiti ga“. — „Dobro, ko se vleže spat, ubij ga, da ne bi še koga družega izmed naših ne ogoljufal“. Pride domú ter gré spat. Cigan je brž ko ne kaj čul; položi svoj kožuh na klop, kjer je navadno spal, sam pa zleze v kot pod klop. Hudič misli, da Cigan že trdno spi, vzame železno palico ter mahne po kožuhu, da je kar krog završalo; potem gré spat misleč, da je Cigan vže preč. Cigan pa vzdihne: „Oh!“, ter se obrne v kotu. — „Kaj pa ti je?“ — „E! bolha me je vgriznila“. — Hudič gré zopet k staremu prašat svéta. „Kako pa bi ga ubili?“ pravi, „ko sem ga mahnil s palico, se je samo obrnil ter dejal, da ga je vgriznila bolha“. — „Tedaj mu raji plačaj“, pravi stari. „Kolikor zahteva, naj si gré drugam po svetu iskat službe“. — Cigan

vzame mošjno rumenjakov ter odide. Hudiču pa je bilo potem žal denarja ter se zopet posvetuje s starim, a stari pravi: „Teci za njim a reci, kdor izmed vaju bo bolj trdno vdari z ного ob kamen, ta bo imel denar“. — Hudič teče za njim: „Hej, čakaj, Cigan! povem ti nekaj“. — „Kaj pa hočeš, potepuh?“ — „Čakaj, bova poskusila, kdo trdneje vdari ob kamen a tisti bo imel denar“. — „Inu, pa vdari“, pravi Cigan; hudič vdari enkrat, dvakrat, da je kar po ušesih zašumelo. Potem pa nalije Cigan pod kamen vode ter pravi: „Kaj pa to, ti tepec! jaz vdarim ob subi kamen, pa žvrkne voda izpod njega“. Vdari i čak! žvrkne voda iz kamena. — Hudič se gré zopet posvetovat a stari pravi: „Teci za njim, kdo izmed vaju bo više palico zagnal“. — Cigan je prešel med tem že nekaj milj, tu se ozré a hudič je bil za njim: „Hej, počakaj, Cigan!“ — „Kaj pa hočeš, ti pokveka?“ — „Kdor izmed naju zažene više palico, tega bo denar“. — „I nu! bom pa vrgel; razun tega imam dva brata gori v nebesih, obá sta kovača, a ta palica jim bode ravno prav za kladivo ali pa za klešče“. Hudič zalučí, da jo je bilo komaj videti. Cigan pa vzame palico na koncu, komaj jo je dvignil, ter zakliče: „Hej, brata! nastavita roké!“ Hudič pa ga prime za roko: „Počakaj, nikar ne vrzi, bilo bi je škoda“. — Potem svetuje stari: „Teci še za njim a reci, kdo bo urneje tekel“. — Hudič ga doide a Cigan pravi: „Veš kaj, s taboj se ne bom podil; imam pa malega sina, Jáco, še-le tri dni je star, ako tega dotечеš, potem se bodeš z manoj meril“. A Cigan zagleda v razoru zajca: „Vidiš ga?“ pravi, „to je moj malí Jáca. Dá! Jáca, le teci“. Zajec pa poskoči ter jo plede sem in tje po polji, da se je vse za njim kadilo. — „Aj!“ pravi hudič, „ta ne teče naravnost“. — „A kaj? moje rodovine še ni nobeden naravnost tekel: koder vidi, todi beži“. — Potem svetuje stari, da bi se metala, kdo bo močnejši“. — „E!“ pravi Cigan, „kaj se bom jaz s taboj metal; imam pa očeta, ki je vže tako star, da mu nosim vže sedem let v ljukno jést; če tega premagaš, potlej se midva sprimeva“. — Cigan pa je vedel o medvedu a peljal je hudiča k njegovemu brlogu. „Pojdi tja“, pravi, „izbudi ga ter se sprimi ž njim“. — Hudič zleze tja ter reče: „Vstani, kosmatin! se bova vrgla“. — Medved pa se spusti vanj, razcepá i razpraska ga do dobrega, potem pa zalučí iz brloga. — Konečno svetuje stari, kdo bo močnejše zažvižgal, tako, da bi se slišalo tri mile daleč. Hudič zažvižga, da je kar zazvenelo i zašumelo. Cigan pa pravi: „Kaj to! če jaz zažvižgam, tedaj oslepiš i oglušiš — zaveži si oči i ušesa“. Hudič si jih zaveže. Tu vzame Cigan železno palico ter mahne hudiča za úho enkrat — dvakrat. — „Oj, čakaj! oj, ne žvižgaj, ti me ubiješ, bog daj, da bi te s tvojim denarjem vred kuga zadavila! pojdi, kamor hočeš!“ — A tako je bilo konec.

Gospodarske drobtine.

Zoper točo dober pomoček. Nahaja se še dandanašnji tú in tam marsiktera vraža in neumnost med nevednim ljudstvom. Tako na primer mislijo ljudje pregnati točne oblake ter polja obvarovati toče s tim, da z blagoslovljenimi rečmi kadijo zoper oblake, ali da streljajo, itd., kakor da bi bilo očarano (ocoprano). — Se vé da ni vse vraža in copernija, kar bi človek mi-